

Sociale Raad Tilburg

Sociale Raad Tilburg
Spoorlaan 444
5038 CH Tilburg

Gemeente Tilburg
College van burgemeester en wethouders
Tav. wethouder dhr. Y. Çelik
Postbus 90155
5000 LH Tilburg

Tilburg, 3 december 2024
Betreft: SRT-advies "Burgerberaad" - ongevraagd
Kenmerk: 24/029

Geachte wethouder Çelik,

U weet dat de Sociale Raad Tilburg zich door de jaren heen hard heeft gemaakt voor burgerparticipatie. We organiseerden in 2016 de "Burgertop Sociaal 013". In 2019 volgde een omvangrijk advies getiteld "Burgerparticipatie. Op z'n Tilburgs Meej-áanderen", waarin we onder andere college en raad adviseerden om te oefenen met vormen van de participatieve democratie. In ons inspiratiepamflet van voorjaar 2022 ("Sociale ankers slaan in tijden van zwaar weer") maakten we melding van een burgerberaad als nuttig instrument. In veel adviezen bepleitten wij aandacht voor en inzet van ervaringsdeskundigheid en ervaringskennis.

We hebben met interesse de discussies in de raad gevolgd over een burgerberaad en waren ook aanwezig bij de informatiebijeenkomst waar Eva Rovers sprak, anderhalf jaar geleden. Wij volgen ook breder het debat over burgerberaden en nemen kennis van ervaringen in andere steden. Dit heeft ons gesterkt in onze mening dat een burgerberaad een nuttig en verrijkend instrument is voor de 'democratische toolbox'.

Wij hadden als Sociale Raad Tilburg graag advies uitgebracht over inrichting van een burgerberaad, maar het college heeft ons niet gevraagd om zo'n advies. Wij hadden evenwel het idee dat het burgerberaad er wel zou komen, in het licht van de discussies daarover in en met de gemeenteraad. In de raadsvergadering van 10 november 2022 was u als wethouder "groot voorstander van een burgerberaad". In het Visiedocument "Cultuur in het publieke domein" (mei 2023) wordt in positieve zin gesproken over een mogelijk burgerberaad. Ook in mei 2023 vond de informatiebijeenkomst met Eva Rovers plaats. Zij gaf een nadere toelichting en zette een aantal voorwaarden op een rij. Er was duidelijk enthousiasme over het idee om ook in Tilburg een experiment met een burgerberaad te organiseren. Het "Afwegingskader Burgerberaden in Tilburg", door de gemeenteraad in april 2024 vastgesteld, gaf een kader om stappen te zetten.

Het "Raadsvoorstel Verzoek Burgerberaad Energiefabriek013" kan dan niet anders gelezen worden dan als een koerswijziging. Samengevat stelt het college dat een burgerberaad over sociaalrechtvaardige energietransitie aansluit bij de randvoorwaarden eerder vastgesteld, maar dat er "ook andere participatie-instrumenten denkbaar zijn die kostenefficiënter zijn en een kortere doorlooptijd hebben maar die eveneens tot bruikbare adviezen aan de politiek leiden." (...). Het college adviseert geen burgerberaad te organiseren, maar "een ander participatie-instrument, zoals (een variant op) de Tilburgertafel" in te zetten. De concrete invulling hiervan, zoals aantal personen en kosten, is echter nog niet duidelijk.

Wij betreuren het zeer dat het college hiermee een goed voorstel voor een eerste burgerberaad afwijst. We willen u graag in overweging geven alsnog te besluiten een burgerberaad hierover te organiseren.

Een sociaalrechtvaardige energietransitie is naar onze mening een relevant en actueel onderwerp voor een burgerberaad gezien de verschillen die er zijn tussen groepen inwoners en de mogelijkheden die zij hebben om hieraan mee te doen.

Naar ons oordeel onderschat het college de fundamentele verschillen tussen een burgerberaad en andere participatie-instrumenten als de Tilburgertafel.

Een burgerberaad vindt plaats op basis van loting en is daarmee, indien goed uitgevoerd, representatief. Dat is de grote kracht van dit instrument en de grote waarde voor de stad. Door zoveel mogelijk verschillende stemmen aan tafel te hebben, wordt ook een breed spectrum aan perspectieven en oplossingen ingebracht. Daardoor zullen veel meer inwoners zich herkennen in de deelnemers en in de adviezen die uitgebracht worden.

Een uitgebreide en goed doordachte PR- en communicatiestrategie kan zorgen voor een grote bekendheid bij en betrokkenheid van Tilburgers bij dit burgerberaad. Zo ontstaat er een breed draagvlak en worden veel Tilburgers deel van dit burgerberaad. Dit kan een bijdrage zijn aan herstel van vertrouwen van burgers in de overheid en het bevordert het democratisch proces.

De suggestie is gedaan dat de groep van burgers die zich zou melden voor een Tilburgertafel, aansluitend nog verrijkt zou kunnen worden met andere burgers die dan actief gezocht zouden worden om de representativiteit te vergroten, een soort 'Tilburgertafel +'. Los van het feit dat hiermee dan veel extra tijd zou zijn gemoeid (waardoor ook de doorlooptijd van een Tilburgertafel langer zal worden), zal deze aanpak niet leiden tot adequate representativiteit. De categorie van al geïnformeerde en betrokken burgers zal dan al te groot zijn om representatief te kunnen zijn. Je kunt een burgerberaad wel verrijken met inspraakmomenten voor groepen betrokken burgers, maar je kunt een Tilburgertafel niet verrijken tot een participatie-instrument dat waarlijk representatief is. We brengen graag in herinnering wat Eva Rovers zei in mei 2023: "Doe het goed of doe het niet!".

In ons SRT-advies over burgerparticipatie uit 2019 hebben wij gewezen op het verschijnsel van de participatieparadox: het risico dat met meer participatiemogelijkheden vooral de al actieve burgers meer gaan participeren en daarmee meer zeggenschap verwerven, waarmee uiteindelijk de verschillen tussen burgers niet kleiner maar groter worden. Door je strikt te houden aan de principes van loting voor een burgerberaad wordt deze valkuil vermeden. Daarom is het juist, ook voor Tilburg, zo belangrijk om met deze participatievorm te starten en ervaring op te doen.

Dit is zeker geen pleidooi tegen modellen als een Tilburgertafel. Dat is een nuttige vorm, maar het heeft met tal van andere vormen gemeen dat er geen sprake is en kan zijn van representativiteit. Alle Tilburgers verdienen het dat zij een stem krijgen en dat zij de kans krijgen hun ideeën en adviezen in te brengen. Daarom, in aanvulling op de gemeenteraadsverkiezingen, is het van belang te starten met een tweede model gebaseerd op representativiteit, het burgerberaad!

Met vriendelijke groet,
namens de Sociale Raad Tilburg,

Dion van den Berg,
Voorzitter Sociale Raad Tilburg

P.S.: De Sociale Raad Tilburg maakt gevraagde adviezen openbaar nadat het College van B&W erop gereageerd heeft. Dit is een ongevraagd advies. Het is gebruikelijk dat we ongevraagde adviezen direct breder verspreiden, aan gemeenteraad, betrokken organisaties en lokale media. Dat zullen we met dit advies ook doen, een dag na toezending van deze brief aan het College van B&W.